

ИНФОРМАЦИЯ НА НОИ

ПО ПОВОД НА ПРЕДСТОЯЩОТО СЛУЖЕБНО ПРЕИЗЧИСЛЯВАНЕ НА ПЕНСИИТЕ НА РАБОТЕЩИТЕ ПЕНСИОНЕРИ ОТ 1 АПРИЛ 2023 Г.

Разпоредбата на чл. 102 от Кодекса за социално осигуряване нормативно урежда възможността за преизчисляване на трудовите пенсии, за лицата които продължават да полагат труд, за който подлежат на осигуряване, след пенсионирането си. Предвидени са два начина за преизчисляване:

1. служебно – с допълнително придобития от пенсионера осигурителен стаж в периода след отпускането, съответно - след последното преизчисляване, на пенсията;
2. по заявление на пенсионера – с допълнително придобития осигурителния стаж и осигурителен доход в периода след отпускането, съответно - след последното преизчисляване, на пенсията.

По първия посочен механизъм служебното преизчисляване на пенсиите, считано от 1 април на годината, се извършва, като се зачита положението допълнителен стаж до края на предходната календарна година, без да е необходимо подаване на заявления от пенсионерите. За да се извърши преизчисляването, се вземат предвид данните, подадени от осигурителите, а за самоосигуряващите се лица – данните за внесените осигурителни вноски, които се отнасят за времето до 31 декември включително на предходната календарна година и които са налични в информационната система на Националния осигурителен институт към 1 март на текущата календарна година.

Това преизчисляване се прилага за всички пенсионери, които получават лични трудови пенсии, имат положен стаж през предходната календарна година и не са подали заявление за преизчисляване на пенсията по посочения по-горе втори начин с допълнително придобития след пенсионирането осигурителен стаж и осигурителен доход.

Датата на служебното преизчисляване – 1 април на всяка календарна година – е определена от законодателя по следните съображения:

- Прилага се единен подход и еднакъв период за преизчисляване на пенсиите на работещите пенсионери, като се гарантира равнопоставеност на всички правоимащи лица;
- Датата е съобразена с регламентираните срокове за подаване на данни от осигурителите (за осигурените при тях лица) и от самоосигуряващите се лица в Националната агенция за приходите – ежесечно до 25-число на месеца, следващ месеца за който се отнасят. Така данните за последния месец на предходната календарна година постъпват в Националния осигурителен институт през февруари и се обработват за целите на преизчисляването през март на текущата година;
- Процедурата, установена в тези времеви рамки, дава възможност изплащането на преизчислените, считано от 1 април, размери на пенсиите да се извършва в сроковете на редовното месечно плащане през самия месец април;
- Традиционното последващо осъвременяване по швейцарското правило на всички трудови пенсии от 1 юли в същата календарна година се извършва върху така преизчисления от 1 април размер на пенсиите.

С оглед на това, ако преизчисляването се извършва от 1 януари на всяка година, каквито предложения са правени, това не би донесло допълнителни ползи за пенсионерите, тъй като заради обмена на данните и технологичната обработка на близо 400 хиляди пенсии, плащането им пак би се реализирало през месец април.

Следва да се подчертае, че при извършване на преизчисляването от 1 април всяка година не се пропуска нито един период с положен осигурителен стаж след пенсионирането – всяко ежегодно преизчисляване се извършва с допълнителни 12 месеца осигурителен стаж, ако лицето ги е отработило през предходната календарна година (съответно – с толкова месеца, колкото са отработени). Преизчисленият размер на пенсията се изплаща 12 месеца до следващото ежегодно преизчисляване, като върху него се отразява осъвременяването от 1 юли в съответната година. Така регламентираното служебно преизчисляване на пенсиите, се извършва винаги от една и съща дата всяка година, като всеки път се добавя допълнително придобития от лицето осигурителен стаж от последната календарна година, т.е. пенсията се

преизчислява на всеки 12 месеца, като се добавят до 12 месеца осигурителен стаж, стига пенсионерът да е работил и да е подлежал на осигуряване в съответния период.

На същия принцип се извършва и ежегодното преизчисляване на пенсиите на работещите пенсионери по подадени от тях заявления, въз основа на което се зачитат положените от тях осигурителен стаж и осигурителен доход (ако това е по-благоприятно за лицето) след пенсионирането до датата на преизчисляването. В тези случаи преизчисляването се извършва от 1-во число на месеца, следващ датата на подаване на заявлението, и всяка следваща година пенсията се преизчислява през същия месец, без да има значение кой месец от годината е това. Следователно, и по този ред пенсията се преизчислява на всеки 12 месеца, като се добавят до 12 месеца осигурителен стаж, стига пенсионерът да е работил и да е подлежал на осигуряване в съответния период.